

Hamina on puhdaspürteinen linnoituskaupunki

KAUPUNKI JA KAUPUNKILINNOITUS MUODOSTAVAT EROTTAMATTOMAN KOKONAISUUDEN.

Haminan kaupunki rakennettiin samalle paikalle, jolla sijaitti sen edeltäjä, Vehkalahten kaupunki. Vehkalahti oli perustettu Pietari Brahen kenraalikuvernöörikaudella vuonna 1653 ja se oli rakennettu ruutuasemakaavaa noudattavaksi kaupapaikaksi maanmittari Erik Aspegrenin laatimien ohjeiden mukaisesti. Vehkalahten kaupunki oli kokenut täydellisen hävityksen jo vuonna 1712, jolloin omat sotajoukot, Ruotsi-Suomen armeija, peräytyessään poltti sen.

Suurvalta-asemansa menettäneen Ruotsin tulevaisuus näytti uhkaavalta Venäjän yhä voimistuessa sotilaallisesti ja poliittisesti Pietari Suuren aikana. Suomesta, Ruotsin itäisestä maakunnasta, muodostui jälleen kerran idän ja lännen rajamaa, jonka puolustus oli suunniteltava kokonaan uudelleen. Puolustus suunnitelmien laatiminen uskottiin kenraali Axel Löwenille, jonka suunnitelmassa Vehkalahti koki täydellisen muodonmuutoksen. Se sai vuonna 1721 tapulioikeudet ja uuden nimen, Fredrikshamn, Ruotsin silloisen kuninkaan Fredrik I mukaan. Nimestä kehittyi suomenkielinen muunnos Hamina.

Uusi asemakaava noudatti italialaisen 1500-luvun renessanssilinnoituksen periaatteita. Sen pohjana on ankan geometrisen kaavio, jossa kaksi symmetrisesti päällekkäin asetettua neliota muodostava pyöreän linnoituksen. Nelöiden ulospäin työntyvät kulmat muodostavat kuusi bastionia, jotka nimettiin 1730-luvulla Suomen kaupunkien mukaan Savonlinnan, Haminan, Turun, Helsingin, Lappeenrannan ja Hämeenlinnan bastioneiksi.

Linnoitusta rakennettiin voimakkaimmin venäläisten valtakaudella vuoden 1742 jälkeen. Rakennustyöt valmistuivat

1800-luvun alussa, mutta linnoitus lakkautettiin jo vuonna 1836 sen menetettyä sotilaallisen merkityksensä. Hyödyttöminä pidettyjä linnoituslaitteita ryhdyttiin purkamaan laajenevan asutuksen tieltä 1890-luvulla ja useimmat ulko-varustukset oli purettu 1950-luvun loppuun mennessä. Historiallisen keskustan säilyneet osat suojeltiin asemakaavalla vuonna 1969.

Haminan linnoitusta on korjattu 1960-luvun alusta lähtien. Vuonna 1998 saatiin valmiiksi linnoituksen pohjoissivun keskusbastioni, jota on kaupungin toimesta kehitetty tapahtuma-areenaksi. Alue on katettu arkkitehti Roy Mänttärin suunnittelemaalla telttakatoksella, joka muodostaa arkkitehtuuriltaan ja mittasuhteiltaan rohkeasti muotoillun vastaparin 58 kasematin rivistölle. Kasematit on varustettu nykyajan tekniikalla ja osa on sisustettu ravintolatiloiksi.

Nähtävyydet ja käyntikohteet

VANHAN KESKUSTAN YMPYRÄKAUULLA EI VOI EKSYÄ. NÄHTÄVYYDET OVAT LÄHELLÄ TOISIAAN JA YMPYRÄN KESKIPISTEESSÄ SIIJAITSEVA RAATHUONE ON HYVÄ MAAMERKKI, SILLÄ SE NÄKYY JOKAISISSA KADUNKULMASSA. KAUPUNKIA JA SEN HISTORIAA VOI TARKASTELLA LAAJEMMIN KESKUSTAA YMPÄRÖIVÄN LINNOITUKSEN VALLEILTA.

HAMINA BASTIONI

Haminan linnoitukseen kuuluvan Keskusbastionin rakensivat venäläiset 1800-luvun alussa hollantilais-syntyisen kenraali Peter van Suchtelenin suunnitelmien mukaisesti. Hamina Bastioni muodostui vuonna 1998 mittavan restaurointityön jälkeen, kun bastioniholvit, 58 kasemattia, varustettiin nykyajan tekniikalla ja bastionikenttä katettiin Euroopan suurimmalla kesäajan telttakatoksella. Muun muassa Hamina Tattoon tapahtumapaikkana tunnettu Hamina Bastioni tarjoaa suurellekin tapahtumalle arvoisensa puitteet ja mieleenpainuvia elämyksiä.

KAUPUNGINMUSEO

Kadettikoulunkatu 2 b
Museo sijaitsee noin vuonna 1760 valmistuneessa rakennuksessa. Tässä "Katarina palatsissa" Venäjän keisarinna Katarina Suuri ja Ruotsin kuningas Kustaa III kävivät kolmen päivän ajan neuvotteluja kesällä 1783. Kaupunginmuseo muutti taloon vuonna 1957. Esillä on linnoituskaupungin värikästä historiaa esittelevä perusnäyttely sekä vaihtuvia näyttelyitä. Yläkerran tila on tunnelmallinen ympäristö erilaisille työpajoille ja tapahtumille, ja sitä vuokrataan kokoustilaksi myös ulkopuolisille.
Avoinna: syys-touko ke-la 12-16, su 12-17
kesä-elo ti-su 10-16

KAUPPIAANTALOMUSEO

Kasarminkatu 6
Kauppiiantalomuseo on kulttuurihistoriallisesti arvokas, vuonna 1841 valmistunut hirsirakennus. Sen pihapiirissä on piharakennuksia, joista viimeiset rakennettiin 1870-luvulla. Talossa ja pihapiirissä on asunut ja työskennellyt eri alojen käsityöläisiä sekä viimeisenä talossa kauppaä pitänyt kauppiasperhe Muravjev.
Talo avattiin museona 1970-luvun lopulla. Museo esittelee 1900-luvun alun suomalais-venäläistä kauppiasperinnettä vanhoine puoteineen sekä käsityöläisen arkista elämästä pihapiiriin asuntoineen ja talousrakennuksineen. Osa piharakennuksista on avoinna yleisölle. Perusnäyttelyyn lisäksi museossa järjestetään pääsiäis- ja joulunäyttelyt sekä tapahtumia.
Avoinna: touko, syys ke-la 12-16, su 12-17
kesä-elo ti-su 10-16
muulloin näyttelyiden aikana sekä ryhmille tilauksesta

RUUK-MUSEO

Kadettikoulunkatu 8
Museo esittelee Reserviupseerikoulun ja sen oppilaskunnan perinnettä 1920-luvulta alkaen. Avoinna: kesä-elokuu ti-su klo 10-16
talvella tilauksesta

PYHIEN APOSTOLIEN PIETARIN JA PAAVALIN ORTODOKSINEN KIRKKO

Raathuoneentori 2
Pietarin ja Paavalin kirkko Haminaan vuonna 1837 rakennettu seurakunnan pääkirkko on pyhitetty pyhiin apostolien Pietarin ja Paavalin muistolle.
Avoinna: kesä-elokuu ti-su klo 12-16

MARIAN KIRKKO JA KIRKKOMUSEO

Pikkuympyräkatu 36
Kirkko on tuhoutunut ja korjattu useita kertoja, siksi vanhoja maalauksia ja kirkollisia esineitä ei juuri ole. Kirkko korjattiin nykyiseen ulkoasuunsa Haminan palon (1821) jälkeen C.L. Engelin piirustusten mukaan, jolloin siihen rakennettiin nykyinen kellotorni. Altaritaulun aihe on Kristuksen ylösnousemus. Kirkon tornia koristaa vehkalahtelaisen taiteilija Sulo Mäkelän korkokuva v 1964. Kirkon esineitä 1700-luvulta alkaen on nähtävissä museohuoneessa kirkon eteläsiivessä. Kirkon tekstiilit ovat suurimmaksi osaksi tekstiilitaiteilija Dora Jungin valmistamat.
Avoinna: kesä-elokuussa klo 11-16.
Aukioloaikoina kirkossa palvelee opas.

JOHANNEKSEN KIRKKO

Raathuoneentori 10
Carl Ludvig Engelin suunnittelema Johanneksen kirkko palveli alkuaan Haminan ruotsinkielistä väestönosaa. Kirkko on saanut nimensä Johannes Kastajan mukaan ja se vihittiin käyttöön juhannuspäivänä 1843. Altaritaulu esittää Kristuksen ylösnousemusta ja sen on maalannut B.A. Godenhjem. Kirkon vanhin esine on Raamattu vuodelta 1703. Kastemaljan yläpuolella oleva kirkkolaiava on peräisin Koivistolta. Kirkkopuistossa on sankarihauta-alue, talvi- ja jatkosodassa kaatuneiden sekä Karjalaan jääneiden muistomerkit ja Haminan rauhan 1809 muistokivi.
Avoinna: kesä-elokuussa klo 11-16.
Aukioloaikoina kirkossa palvelee opas.

HIETAKYLÄN HAUTAUSMAA

Laivasillankatu 6
Haminan luterilaisen kaupunkiseurakunnan 1770-luvulla perustettu vanha hautausmaa on kaupungin luoteispuolella Hietakylässä. Tunnelmallisella hautausmaalla on paljon arvokkaita hautamuistomerkkejä, jotka kuvastavat Haminan ja sen lähiympäristön kulttuurihistoriaa.

Hietakylän luterilaista hautausmaata laajennettiin 1859 ja se ympäröitiin kiviäidalla. Varakkaampia kaupunkilaisia sinne oli ryhdytty haudamaan vuoden 1821 palon jälkeen. Hautausmaan yhteyteen perustettiin uurnalehto 1997-1998 arkkitehti Bey Hengin suunnitelmien mukaan.

HAMINAN MATKAILU- JA TAPAHTUMATOIMISTO

Raathuoneentori 16
puh. 040 199 1330
matkailu@hamina.fi
avoinna ma-pe 9-16
kesä-elokuu ma-pe 9-17,
la-su 10-15

www.visithamina.fi

Hamina kaupunki,
linnoitus ja ympyräkaava